

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

FIGURY DREWNIANE ŚW. IGNACEGO LOYOLI i ŚW. KRZYSZTOFA

Nazwa obiektu:	Figury drewniane		
Adres obiektu:	ul. Ojca Alarda 3 46-300 Borki Wielkie		
Właściciel obiektu:	Klasztor Franciszkanów pw. Św. Franciszka z Asyżu		
Opracowanie			
mgr Dorota Gryczewska		dplomowany zabytków	konserwator
Siedzina – Borki Wielkie, sierpień 2020			

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis ...*Gregorz Penczek*...

SPIS TREŚCI

1.OPIS OBIEKTU.....	3
1.1 HISTORIA.....	3
1.2 . OPIS OBIEKTU.....	3
2. OGÓLNY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ KONSERWATORSKICH.....	4
2.1. OPIS STANU ZACHOWANIA.....	4
3. OCZEKIWANE EFEKTY PRAC (ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE).....	5
4. FOTOGRAFICZNA DOKUMENTACJA STANU ZACHOWANIA	6
5. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.....	16
5.1. ZAKRES PLANOWANYCH PRAC.....	16
5.2. PROPONOWANY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.....	16

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis *O. Gupar Pempud*

1. OPIS OBIEKTU

1.1. HISTORIA

Rzeźby przechowywane w klasztorze o.o. Franciszkanów w Borkach Wielkich. Pochodzą prawdopodobnie z drewnianego kościółka p.w. Św. Marcina i Bartłomieja stojącego na cmentarzu obok kościoła parafialnego

1.2. OPIS OBIEKTU

Figury barokowe z pierwszej ćwierci XVIII wieku przedstawiają Św. Ignacego Loyolę i Św. Krzysztofa. Wykonane w typowej barokowej manierze. Figury w ruchu, stojące w kontrapoście. Obiekty drewniane, polichromowane ze złoceniami.

Św. Ignacy Loyola

Postać świętego stojąca w kontrapoście w ekspresyjnej pozie. Wsparty na lewej nodze. Noga lewa w ugięciu lekko z tyłu. Prawa dłoń ułożona na piersi. Lewa wyciągnięta do przodu, ku górze. Głowa uniesiona i przechylona w lewo. Wzrok uniesiony ku górze. Twarz szczupła z niewielkim zarostem. Włosy półdługie, kędzierzawe. Ubrany w strój kapłański – czarną sutannę i białą komżę z długimi szerokimi rękawami. Komża obszerna z wieloma fałdami materiału zdobiona na kraje koronką. Buty czarne. Na szyi ciemnoróżowa stuła. Postać stojąca na wypukłym okrągłym postumencie. Wysokość obiektu ok. 95 cm

Św. Krzysztof

Postać świętego stojąca w kontrapoście. Wsparty na prawej nodze. Lewa noga wysunięta do przodu. Stopy zatopione w podstawie w formie wodnych fal. Prawa ręka oparta na biodrze. Głowa zwrócona w prawo. Lekko przekrzywiona. Święty z długą falującą brodą i półdługimi włosami. Postać szczupła, w ekspresyjnym wygięciu. Na prawym ramieniu siedzące Dzieciątko. Prawa ręka Dzieciątka wyprostowana i odsunięta w bok. Ręka lewa zgięta przy

boku. Głowa zwrócona w prawo lekko przekrzywiona. Włosy krótkie pofalowane. Święty Krzysztof ubrany w różowawy kaftan zapinany na guziki z płaszczem przewieszonym przez lewe ramię. Dzieciątko nagie. Wysokość rzeźby około 95 cm.

2. OGÓLNY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ KONSERWATORSKICH

Prace konserwatorskie przy figurach polegać będą na: przewiezieniu obiektów do pracowni, wstępnym oczyszczeniu powierzchni obiektu z luźnych zabrudzeń, wykonaniu dezynsekcji i gruntownej dezynfekcji obiektu, wykonaniu wzmocnienia strukturalnego zdeintegrowanego drewna, oczyszczeniu obiektów z warstw wtórnych przemalowań, konsolidacji zachowanych warstw barwnych na drewnie, uzupełnieniu ubytków, klejeniu luźnych elementów, uzupełnieniu gruntów, uzupełnieniu warstwy barwnej i rekonstrukcji złocień bądź srebrzeń. Po zakończeniu prac figury zostaną przewiezione z powrotem do klasztoru.

2.1 STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZŁOŻEŃ

Rzeźby w bardzo złym stanie. Drewno mocno zdeintegrowane strukturalnie. Wstępne oględziny ujawniły ślady żerowania kołatka. Widoczna duża ilość otworów oraz mączka drzewna. Polichromia obiektu w większości odspojona od podłoża. Widocznych jest wiele drobnych i dużych ubytków w drewnie oraz dużych braków w warstwie gruntów. Pozostałe grunty w dużej mierze odspojone od podłoża. Figury przemalowane całościowo, bez uzupełnień gruntów. Całość pokryta brudem.

Św. Ignacy Loyola

Brak atrybutów. Ubytek lewego przedramienia i dłoni. Figura całościowo przemalowana. Duże ubytki gruntów. Pozostałości gruntów i farb łuszczące się i odspojone od podłoża

Św. Krzysztof

Brak atrybutów. Ubytek lewego przedramienia i dłoni. Wtórne nieumiejętne uzupełnienie prawej dłoni Dzieciątka. Rzeźba całościowo przemalowana. Duże ubytki gruntów. Pozostałości gruntów i farb łuszczące się i odspojone od podłoża

Oprócz niewłaściwie prowadzonych napraw, destrukcyjnych wręcz działań człowieka i czynników biologicznych (owady i grzyby) do zniszczeń przyczyniły się zmiany temperatury i wilgotności otoczenia.

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem

Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis *[signature]*

3. OCZEKIWANE EFEKTY PRAC (ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE)

Celem przewidywanych prac jest przywrócenie obiektom ich walorów estetycznych oraz zwiększenie ich kondycji technicznej. Oczekiwanym efektem podjętych prac jest także zabezpieczenie substancji zabytkowej przed niszczącym działaniem owadów i grzybów. Prace przewiduje się przeprowadzić do 2026 roku w zależności od pozyskanych na ten cel środków.

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis *Grzegorz Baryga*

4. FOTOGRAFICZNA DOKUMENTACJA STANU ZACHOWANIA

Św. Ignacu Loyola

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem

Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis [signature]

Św. Ignacu Loyola- fragment

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis [signature]

Św. Ignacu Loyola- brak ręki

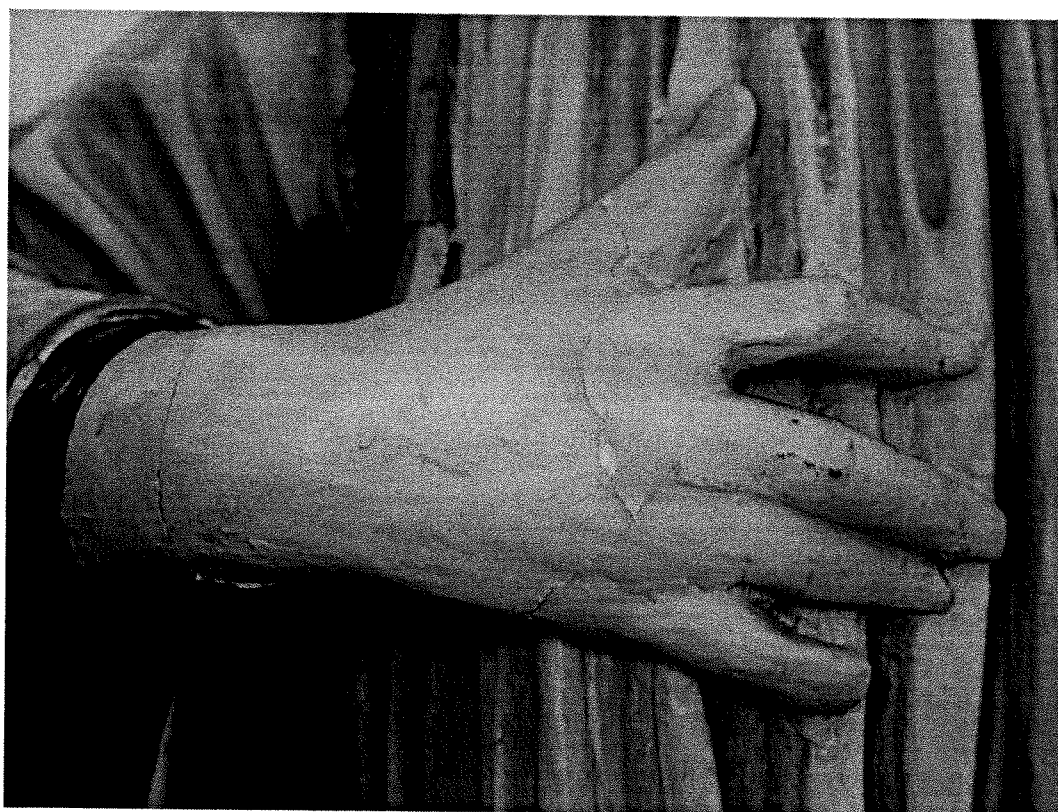
Św. Ignacu Loyola- ubytek szaty

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2083
odpis ...*[signature]*...

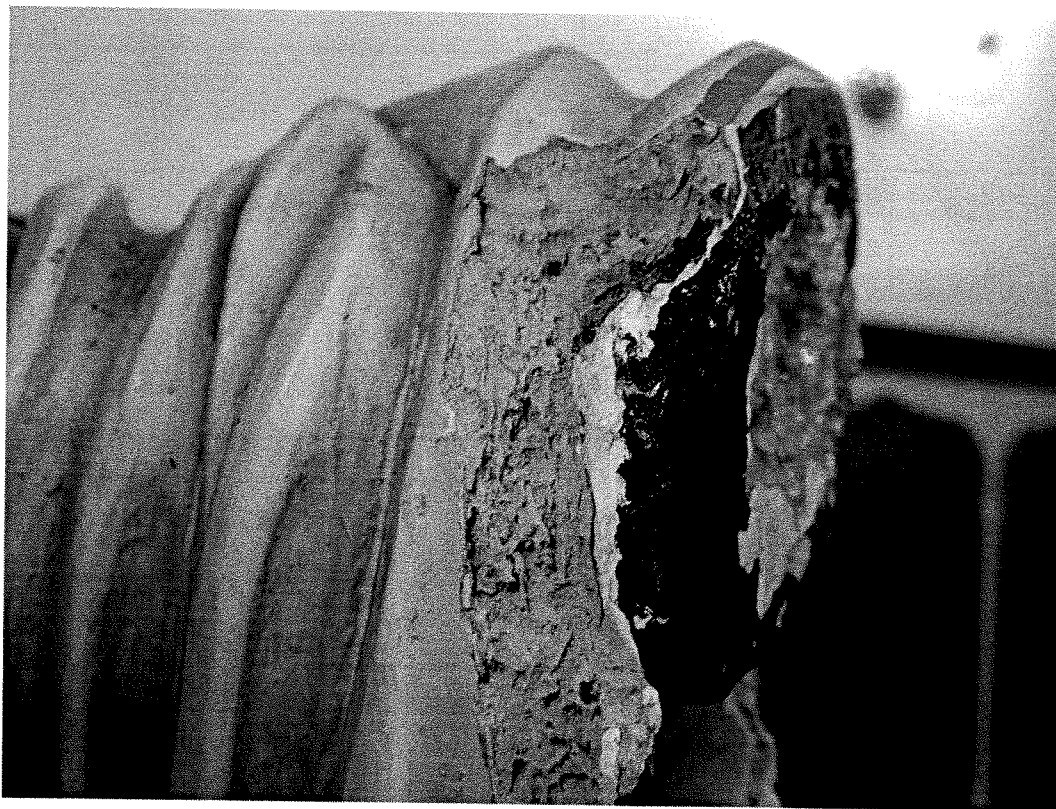
Św. Ignacu Loyola zamalowania powierzchni bezpośredni na drewnie- widoczne relikt
gruntów

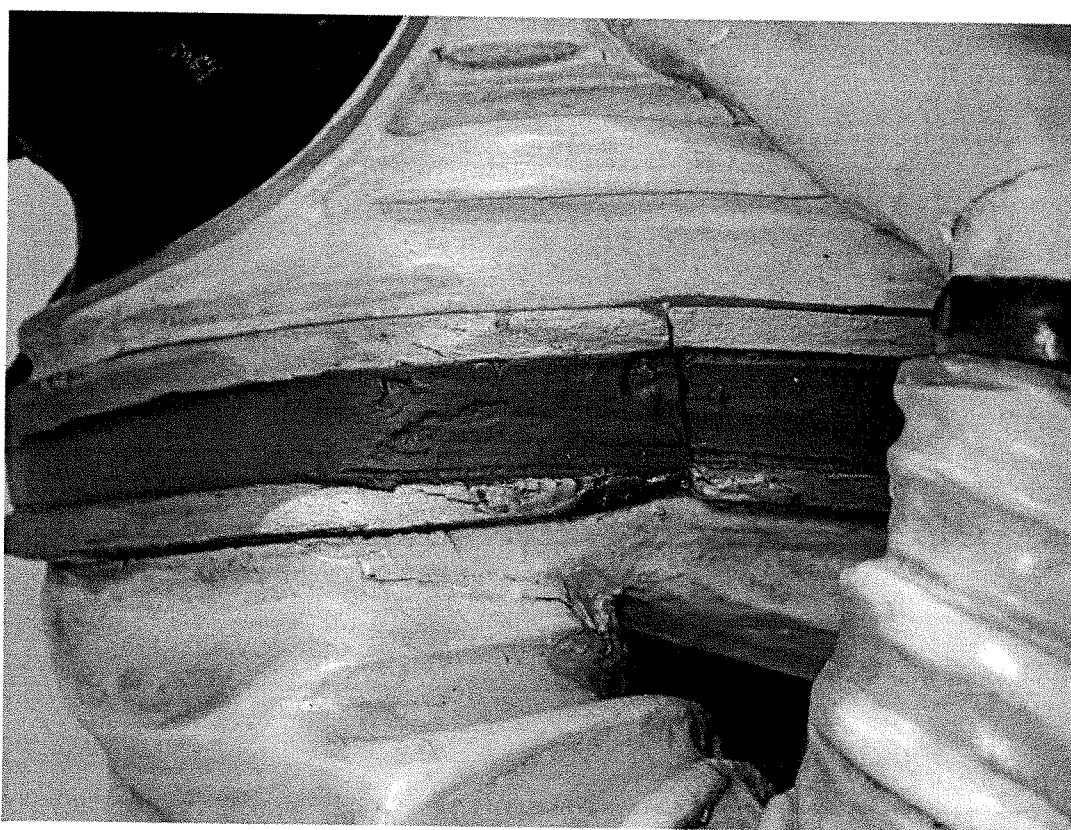
Św. Ignacu Loyola- pęknięcia i odspojenia wtórnych przemalowań

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis *[Signature]*

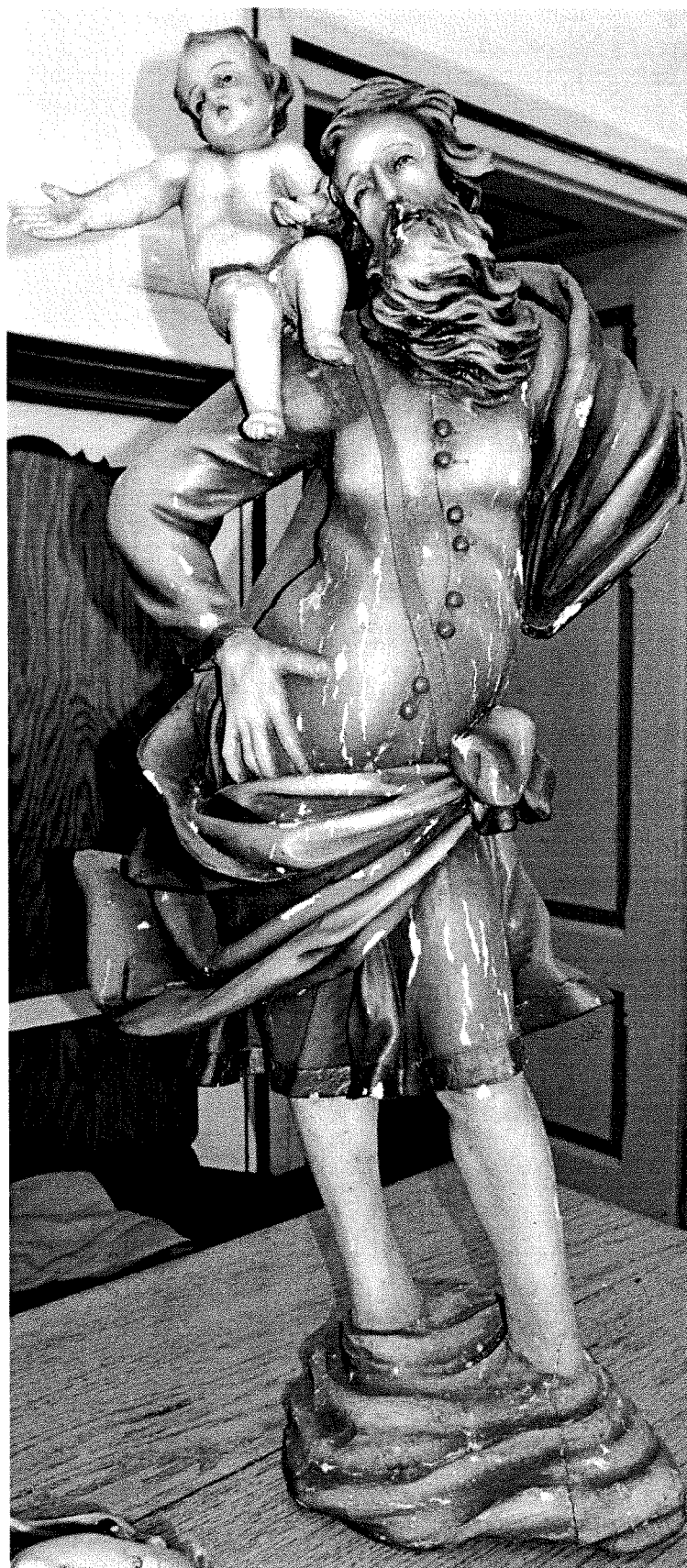
Św. Ignacu Loyola- zniszczenia spowodowane drewnojadami

Św. Ignacu Loyola przemalowania powierzchni bezpośrednio na drewnie- widoczne relikty

KLASZTOR **gruntów**
 ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
 Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
 46-300 Olesno
 NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
 z oryginałem
 Borki Wielkie, dnia 2008023
 podpis *[signature]* *[signature]*

Św. Krzysztof

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem

Borki Wielkie, dnia 20.02.2023¹¹
podpis[signature].....

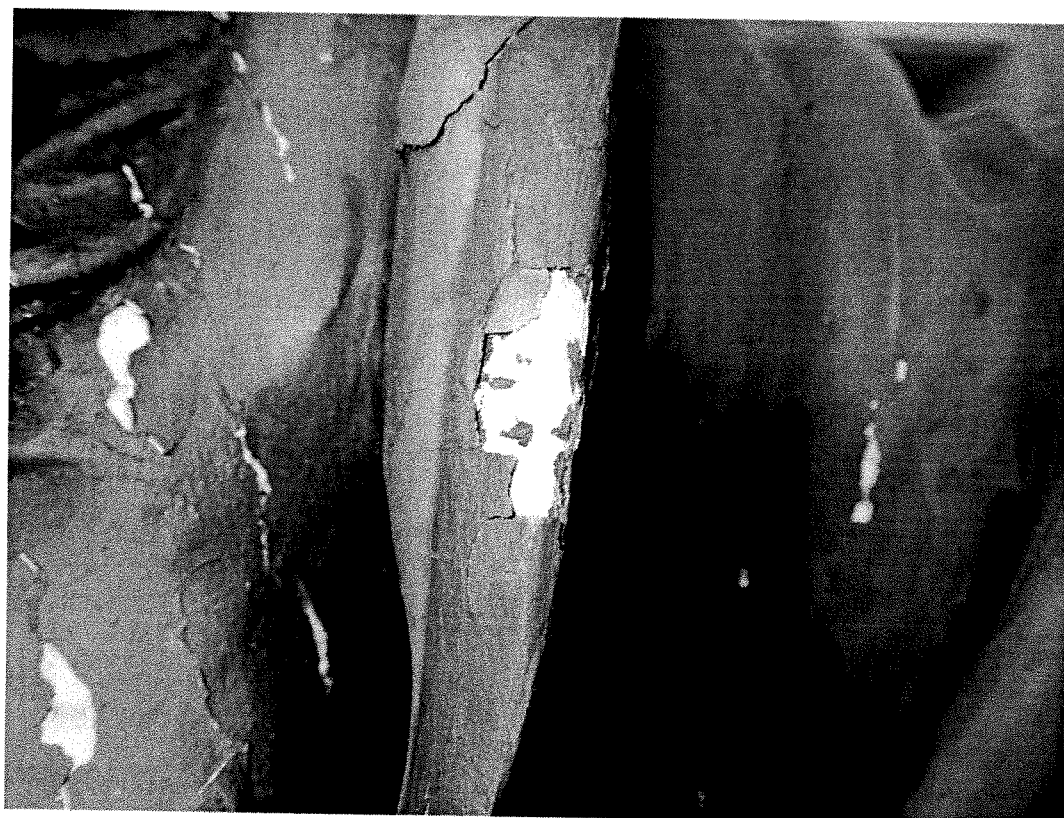
Św. Krzysztof- fragment rzeźby

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
odpis *A. Gajda* 12

Św. Krzysztof – odspajająca się wtórna polichromiaa

Św. Krzysztof – widoczne rwelikty oryginalnej polichromii pod warstwą przemalowań

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

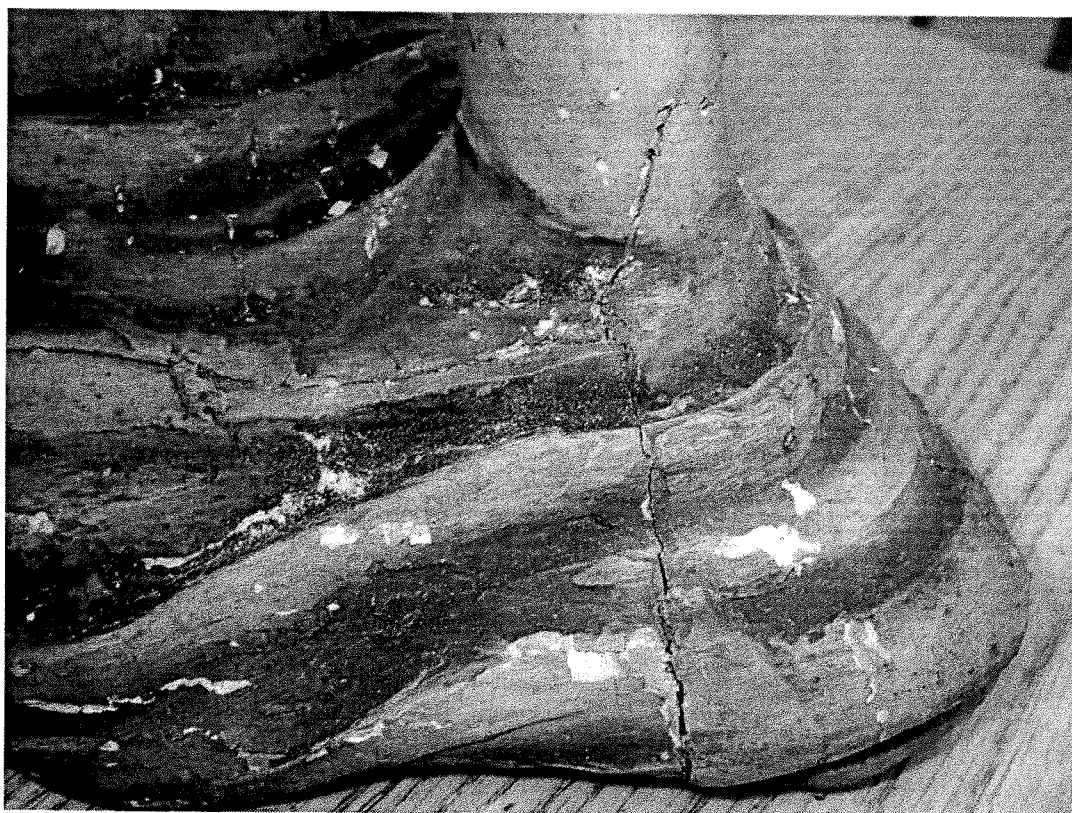
Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem

Borki Wielkie, dnia 20.02.2023 13

podpis [signature]

Św. Krzysztof – widoczne przemalowania powierzchni bezpośrednio na drewnie-

Św. Krzysztof – pęknięcie na klejeniu

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.08.2024
podpis *Olga Pempul*

Św. Krzysztof – widoczne zniszczenie struktury drewna spowodowane przez kołatka

Św. Krzysztof – wtórne uzupełnienie dłoni i brak kuli u Dzieciątka

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem
Borki Wielkie, dnia 20.02.2023¹⁵
podpis *Grzegorz Perlepp*

5. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH (przewidywane czynności do wykonania, z podaniem metod, materiałów i technik)

mgr Dorota Gryczewska

Dyplomowany Konserwator Dziej Sztuki

ul. Zagrodowa 5, 48-320 Sidzina tel. 606 956645

e-mail: dorotagryczewska@op.pl

5.1. Zakres planowanych prac

Przewiduje się prace na całych powierzchniach obiektów. Wykonana powinna zostać całościowa konserwacja estetyczna i techniczna figur.

5.2. Proponowany program prac konserwatorskich

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej.
2. Transport obiektów do pracowni
3. Wykonanie wstępnego rozpoznania układu warstw barwnych na drewnie przez wykonanie odkrywek.
4. Dezynfekcja i dezynsekcja obiektu (np. Xylotox, Biotin R). Zabieg należy przeprowadzić ze szczególną dokładnością ze względu na widoczne ślady żerowania kołatka
5. Wstępne oczyszczenie obiektu z luźnych zabrudzeń (miękkie pędzle).
6. Oczyszczenie obiektu z wtórnych przemałowań (Scansol, Deck 2000, mieszaniny rozpuszczalników organicznych – ostateczny wybór na podstawie prób).
7. Impregnacja osłabionych miejsc (polimetakrylan butylu w rozpuszczalniku organicznym, np. Hekol L50 lub I50 – stężenie dobierane w zależności od stopnia destrukcji).
8. Podklejanie osypujących się gruntów za pomocą klejów glutynowych, klejów akrylowych, na bazie polioctanu winylu lub polialkoholem winylu- wybór środka po przeprowadzeniu prób.
9. Uzupełnienia ubytków w drewnie: ubytki formy - fleki drewniane lub żywica epoksydowa Epidian 5 z utwardzaczem PAC i trocinami (podkład) wykańczana żywicą Araldite SV36, ubytki drobne – szpachle do drewna – np. Colowood firmy Tikurilla, Modostuc firmy

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 576-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem

Borki Wielkie, dnia 20.02.2013
podpis *D. Gryczewska* 16

Plasveroi. W przypadku firmowych szpachli dopuszcza się zmianę mas na inne, o właściwościach dostosowanych do używania w konserwacji zabytków).

10. Uzupełnienie ubytków zaprawy (zaprawa kredowo-klejowa, zaprawy na bazie żywic akrylowych).

11. Wyrównanie chłonności warstw podkładowych -gruntów – (np. Paraloid B-72 w roztworze toluenowym).

12. Uzupełnienie bądź rekonstrukcja warstwy malarskiej (farby konserwatorskie akrylowe bądź odsączone olejne). Z uwagi na bardzo zły stan zachowania rzeźb i widoczne duże ubytki gruntów pod warstwą przemalowań prawdopodobnie zajdzie potrzeba wykonania rekonstrukcji polichromii na podstawie pozostałości.

13. Rekonstrukcja bądź uzupełnienie (w zależności od stopnia zachowania oryginału) złocen i srebrzeń w technice oryginału (złoto, srebro, pulment, mikstion – zależnie od metody zastosowanej w warstwie oryginalnej). Z uwagi na bardzo zły stan zachowania rzeźb i widoczne duże ubytki gruntów pod warstwą przemalowań prawdopodobnie zajdzie potrzeba wykonania rekonstrukcji polichromii na podstawie pozostałości

14. Położenie werniksów końcowych (np. Acrylic Varnish Matt firmy Talens).)

15. Transport figur do klasztoru i ustawienie ich w miejscu docelowym.

mgr Dorota Gryczewska
Dyplomowany Konserwator Zabytków
Pracownia - Dyplom UMK w Toruniu
Nr 1882 z dnia 27.09.1999 r.
48-320 Skarżysko
ul. Zagrodowa 5 Stążina

KLASZTOR
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
Borki Wielkie, ul. Ojca Alarda 3
46-300 Olesno
NIP 526-14-51-463, REGON 040013030

Stwierdzam zgodność kopii
z oryginałem

Borki Wielkie, dnia 20.02.2023
podpis *O. Gęga* 17pub